

Solnce je bilo že precej visoko, ko pride sestra k meni. Napravi mi čez čelo molčé križ ter me obleče. Zopet sem prašal po mami. A odgovorila mi ni; obrnila se je v kot ter zaihtela.

\* \* \*

Osodepolni trenutek je prišel. Ljudje so se začeli shajati v veži in na cesti. Pred vsem so opažali mene, a jaz nisem umel njih pogledov. Prišli so tudi možje, trdih in resnih obraznih potez, črno oblečeni; prinesli so nosilnico. Dobil sem od sestre nov klobuček s črnim ovitkom, ki sem ga začudeno ogledoval.

Kaj pomeni vse to?

Vzela me je v naročje ter pristopila k mami, ki so ležali nepremično v črni krsti. Poljubila me je, ter dēla z jokajočim glasom:

„Jožko, moj zlatek, tvoja mama so umrli.“ — Zajokal sem na glas, a največ le zato, ker je jokala ona . . . Kaj se je godilo pozneje, ne vem več.

\* \* \*

In ako se Vas spomnim sedaj, nenadomestljiva mati, ko Vas že davno krije hladna ruša, mi dē neki notranji glas, ki ga pa sedaj razumem bolje, kakor nekdanj:

„Tvoja mama so ti umrli . . .“



## Ko je sadje zorelo . . .

(Črtica. — Zapisal F. Ks. Steršaj.)

**K**o je sadje zorelo . . .  
No, kaj je bilo takrat? — Nič. Ivanov Slavko je bil takrat prvič tepen. Zakaj — seveda ne bodete težko uganili, ko veste, da je sadje zorelo. I, seveda! Doma niso Ivanovi imeli nič vrta, torej tudi sadnega drevja ne. Lahko bi ga sicer imeli, a oče Ivan so imeli druge skrbi, prodajalnico in gostilno. To niso male skrbi! — In tedaj je bilo, ko je bil Slavko prvič tepen.

## I.

„Slavko! Slavko! Kam te nese? Doma mi ostani!“ so kričali Slavkova mamica za malim sinkom, ki jo je kaj urno brisal po stezici nizdolu.

A Slavko? — Ta seveda ni slišal, ali pa ni hotel slišati. Ubiral jo je, da ga je malčič „Parizelj“ komaj dohajal. A Slavku se je mudilo. Kam? — To je vedel le on in Cavsov Franek.



Uganili tudi vi ne bodete težko, ko veste, da je sadje zorelo.

I, no, na jabolka je šel! — Pa saj niso imeli doma vrta!

To je ravno! Doma sicer niso imeli nič hrušek, češpelj, jabolk, imeli so jih pa pri Cavsovih. In kakšne! Kar sline je moral Slavko požreti, ko se je spomnil rmenih, slastnih, debelih jabolk tam na Cavsovem vrtu. Že davno si jih je zaželel: še takrat ko so bila zelena. In danes se jih bo nabral. Cavsov Franek ga je skrivaj

povabil, naj pride k njim na vrt. Očeta in matere Cavsove ni bilo doma. Otavo so pospravljali v Planinskem logu. Pred večerom jih gotovo ne bode domov. Tako se je ponudila obema lepa prilika, najesti se davno zaželenih jabolk.

In to priliko sta porabila. Ves zasopljen je pri-dirjal Slavko pred Cavsovo hišo. Kokoši, ki so ravno zobale pičo, so se prestrašene razletele po dvorišču.

Mrak se je delal. Nad drevjem in nad hišami se je tvorila fina, tanka, prozorna mrežica, ki je polagoma objemala okolico v svoj naročaj.

Listje in drevje je mirovalo . . . niti gibljeja! Le visoke topole so polagoma trepetale v svežem, zdravem mraku. Tu in tam je začivkala drobna ptička tihotno, umirajoče, zaspano . . .

„Franek! Franek!“ je zaklical Slavko.

„Ka-a-aj?“ oglasil se je ta iz skednja.

„Kje pa si?“

„Poišči me!“

Slavko se je po prstih bližal skednju. Niti pesek ni zaškripal pod njegovimi nogami. Počasi, previdno je odprl vrata. „Parizelj“ je smuknil skozi vrata. Slavko za njim. Na drugem koncu skednja je bil naložen velik kup slame. Tu sem se je zagnal Parizelj in pričel bevskati. Slavko je le žedel.

Počasi se je prikazala drobna glavica iz slame, a zopet bliskovito izginila.

„Aha — sedaj sem te pa videl — sedaj sem te pa videl“, hitel je Slavko pevaje kričati.

„Nisi me ne! Nisi me ne!“ Odgovarjal je Franek, ko je lezel iz slame.

„Pa sem te! Kdo pa drugi, če ne jaz?“

„Parizelj!“

„Kako to?“ delal se je Slavko nevednega.

„Ko je začel Parizelj lajati, sem mislil, da je sam, pa sem pokukal samo nekoliko.“

„Samo toliko, da sem te videl, kaj ne?“

„No, pa si me, saj ni nič zato.“

„O, seveda ni! Kaj pa, da je!“

„Zakaj?“

„Zato!“

„Beži, beži, šema.“

„Če sem jaz šema, si ti: cavsa-kavsa“

„Šema — šema.“

„Cavsa — kavsa.“

„Tiho bodi, šema!“

„Tebi naj bom tiho? — Cavsa — kavsa — cavsa — ojejej — u-u-u“ je zatulil Slavko in se prijel za čelo. Franek je bil jezen in v svoji jezi je porinil malo krepelce proti Slavku. Ko je videl, da ga je nehoté zadel, se je ustrašil. Srce mu je upadlo in zbežal je v hišo. Slavko pa je jokaje stopical domov. Debele, svitle solzice so mu lezle po rdečem licu. Z desnico si je tiščal čelo. Pogledal je roko, če je kaj krvava. — Nič. Hvala Bogu, da le črev ni.

„Mama — mama — mama!“ je klical v joku, ko je prišel domov.

„Kaj pa je, da tako jokaš?“ so ga vprašali mati sočutno.

Cav -- sov, u-u-u — Francek — u-u — mi je — u-u-u —“

„No, kaj je ž njim?“

„Mi je po-rinil po-poleno — u-u — na čelo.“

„Prav je storil! Kaj pa hodiš tje? Saj sem ti rekla, da doma ostani. Čemu me nisi ubogal? Kaj? Kdo sem jaz? A nisem tvoja mati? Da me boš drugič ubogal — ná tu še nekaj“, in padalo je. — Da ni padalo samo po hlačah, je pričal glasen jok Slavkov.

„Mama! — Saj bom ubogal“ — je obetal Slavko oni večer. In držal se je te obljube.

\* \* \*

„Slavko, popoldne pridi k nam jabolka pobirat!“ s temi besedami so povabili oče Cavsa čez pet dni po onem dogodku Slavka, ki je prišel ravno v prodajalnico.

Hipno sta zažareli Slavku očesci, a takoj v drugem trenutku se mu je zresnil obraz in nekam žalostno je rekel: „Ne smem.“

„Zakaj pa ne?“

„Mama mi ne pusté.“

„Danes te bodo prav gotovo pustili. Grem sam k njim.“

Čez nekaj trenutkov so prišli oče Cavsa nazaj in rekli: „Le pridi popoldne in nič se ne boj.“

No in Slavko je šel. S Franckom sta se takoj sprijaznila. Pozneje je Franek povedal — bolj na tiho seveda — da jih je tudi on čutil danes od očeta. To je pa ostalo le med njima. O tem nista vedeli niti Bajtova Cilka in Francka, niti Opekov Jožek, ki so prišli tudi pomagat jabolka pobirat.

Veselje je bilo na vrhuncu, ko so oče Cavsa prijeli za jablano in potresli. Jabolka so se usula prav kakor toča. Franica je nastavila predpasnik, Jože je stegnil roko, da bi ujel padajoče jabolko. „Parizelj“, Francek in Slavko pa so se zapodili vsi trije na eno in se trgali zanje ...

„Ta je moj! — Ta je moj, — ojej, kako mi je palo na glavo!“ in enaki vsikliki so se čuli ...

Ko so otroci odhajali domov, dali so jih Cavsov oče vsacemu košarico za plačilo ...

No, tako je bilo takrat, ko je sadje zorelo.  
Ste čuli?

## Ob grobu.

Tu spavaj sladko, bratec moj  
Tu notri v hladni jami!  
Saj z vencí ti nastlana je,  
In zemljica zrahljana je,  
Kar cvetja smrt pobrala je,  
Vse v grob nazaj ti dala je,  
Ni strl ti ga sovražni svet,  
Ni bil ti s silo iz srca vzet,  
Sladko pokojno milo —  
Ž njim legel si v gomilo!  
In zdaj — ljubó pod cvetom cvet —  
Tu vživaš srečo mladih let!  
In nad tebé,  
Sveto nebó,  
Odpíra vrata zlata —  
In angeljčki  
Nizdoli zró  
Na angeljčka — na brata ...!  
Le spavaj sladko, bratec moj  
Tu notri v hladni jami.

*Milka Posavska.*